

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Відокремлений структурний підрозділ
«Класичний фаховий коледж
Сумського державного університету»»

**І НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ І СТУДЕНТІВ**

«Технологія, освіта, наука – 2024»

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

(Конотоп, 13 червня 2024 року)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Відокремлений структурний підрозділ

«Класичний фаховий коледж

Сумського державного університету»

**I НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ І СТУДЕНТІВ**

«ТЕХНОЛОГІЯ, ОСВІТА, НАУКА – 2024»

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

(Конотоп, 13 червня 2024 року)

Конотоп

2024

кодифікацією норм мусульманського права та частковим запозиченням норм права європейських країн та в XIX ст. Цивільне право Османської імперії збагатило правову традицію мусульманської школи права, сформувавши її самостійність, специфіку та особливості порівняно з іншими нормами права. Для мусульманської школи права, як за часів Османської імперії так і для мусульманських країн сучасності норми цивільного права знаходяться у певній взаємозалежності правової та релігійної традиції.

Література

1. Муллокандова О. М. Мусульманське релігійне право щодо шлюбів з іноверцями: філософсько-релігієзнавчий аналіз // Вісник Житомирського державного університету. Серія Філософські науки. Випуск 6 (78), 2014 с. 63-67.
2. Сологуб О.О. Права у формуванні та функціонуванні правових систем сучасних держав мусульманського права // Часопис Академії адвокатури України № 20 (3), 2013, с. 1-5.
3. Чиркин В.Е. Мусульманская концепция права // Мусульманское право (структура и основные институты) М.: 1984 - 145 с.
4. Бехруз Х. Розвиток ісламського права в епоху Османської імперії // Актуальні проблеми держави і права, № 34 2007, с. 91- 96.

УКРАЇНСЬКА ТРАДИЦІЙНА СОРОЧКА: ОСОБЛИВОСТІ КОНСТРУКЦІЇ ТА КРОЮ

І.М. Козлова, керівник літературної студії «Джерела»

Український національний костюм – одне з надбань народної культури поряд із піснею, обрядовістю, системою вірувань і звичаїв, і складає єдине ціле з усією системою народних естетичних і етичних уявлень.

Окреме місце в українській культурі одягу посідає сорочка – верхній і нижній плечовий одяг. Вона має універсальне призначення: для роботи й для свята, для всіх вікових категорій, на всі випадки життя.

Українська сорочка виготовлялася із полотна ручної виробітки, тканого на ткацькій верстаті (кроснах) із ниток, найчастіше прядених вручну з волокна, отриманого від вирощених у цій же місцевості льону чи конопель. Ткацький стан мав визначену ширину – 52 – 60 см, а тому крій одягу, зокрема сорочки був орієнтований перш за все на

стандартну ширину полотна. Протягом століть народна мудрість зробила крій сорочки раціональним – усі деталі крою були квадратними чи прямокутними, що дозволяло використовувати полотно без відходів. Крім того, такий крій дозволяв пошити виріб для будь-якого розміру і зросту, одночасно зручний у повсякденному носінні для роботи і вишуканий для святкових і урочистих подій.

Відомо кілька типів традиційного крою жіночої сорочки. Вони виразно поділяються на уставкові та безуставкові.

У нашій місцевості переважають сорочки уставкового крою. Особливістю їхньої конструкції є те, що рукави приєднуються до деталей переду і спинки за допомогою прямокутної плечової деталі – уставки. Це дозволяє створити зручний для рухів об'єм і водночас варіювати ширину виробу відповідно до фігури.

Найбільш поширеною є конструкція уставкової сорочки [1]. Деталь рукава у ній з'єднується з уставкою та ластовицею, а потім пришивається до основних частин переду та спинки. Необхідні об'єми досягаються зборкою по лінії шиї під обтачку (пруг) – вузьку смужку тканини, якою окантовується закладений дрібними складочками («брижами») верхній край крою. Низ рукавів також збирається під обтачку або «до чохла» - на манжет. У залежності від того, якого розміру має бути сорочка, її шиють «у дві або в три пілки» - тобто з'єднують по ширині дві або три смуги полотна. Довжина готового виробу найчастіше була до щиколотки – «додільна сорочка», рідше – «доколінна» або «поясна». Конструктивні шви виконувалися вручну, причому зрізи тканини ховалися всередину шва, а ткацькі кромки («пруги») з'єднувалися без припусків на шви. Часто при зборці виробу використовувалися декоративні способи з'єднання деталей – змережування, прутики, різні декоративні шви.

Уставка сорочки мала також варіанти крою. [2] В одному з інших варіантів уставка викроюється цільнокроєною з рукавом. Крій відрізняється також способом з'єднання уставки й рукава з частинами переду і спинки: рукав із ластовицею і уставкою вшивається у вертикальний розріз бічної частини сорочки або у боковий шов, якщо сорочка шиється «у дві пілки». Рукав може бути зібраний брижами на деякій відстані від нижнього зрізу і утворювати оборку. Горловина призбирається пишними зборками і красиво драпірується на плечах і навколо шиї. Такий крій дозволяє надівати сорочку через голову без поздовжнього розрізу для застібки.

Інший варіант уставкової сорочки – крій «на кут» [3]. Верхня частина переду і спинки в ній підгиналася навкоси, і уставка пришивалася відповідно до скошеного краю. Загнутий усередину кут

тканини приметувався з вивороту до частини переду і спинки і декоративним швом закріплювався з лицьового боку.

Безустанові сорочки відрізняються тим, що деталі рукавів приєднуються до деталей переду і спинки без додаткової деталі – уставки.

Відомо кілька видів безустанових сорочок.

Сорочка «хлоп'янка» або тунікоподібна [4]. Такий тип крою характерний як для жіночих, так і для чоловічих сорочок. Особливістю конструкції є відсутність плечового шва – сорочка кроїться «вперекид», передня і задня її частини цільнокроєні. Посередині розмічається виріз горловини і розріз переду. Деталь рукава має згин зверху і шов знизу. Зазвичай низ рукава прямий. За потреби робляться бічні вставки шириною в половину пілки. Ластовиця вшивається у нижній шов рукава та бічний шов або ж розріз на бічній частині. Особливістю оздоблення таких сорочок є те, що орнамент розташовується також «вперекид», переходячи з переду на спинку.

Сорочка «довганя» кроїться у чотири пілки: передня та задня частини і дві боковини, викроєні клиноподібно [5]. Рукав двошовний, нижня і верхня частини зі згином. Нижня частина одночасно слугує ластовицею і вшивається у розріз на бічній частині сорочки. Горловина сорочки і низ рукавів густо призбираються у брижі, пухлики чи зборки й декоруються вишивкою по брижах.

Для західноукраїнських регіонів характерний такий крій сорочки, як «волошка», тобто «італійська» [6]. Бічні частини переду і спинки викроюються цільно, без плечових швів, «вперекид». Рукави з ластовицею, широкі, двошовні, шви рукавів розташовані зверху і знизу. Рукави густо при зборюються по окату і по низу і вшиваються разом із ластовицями в бічні шви. Перед і спинка призбираються біля горловини до бічних частин, утворюючи горловину-каре.

Ще один тип безустанової сорочки, поширений у західних регіонах України – сорочка «до гестки», тобто на кокетці [6]. Перед, спинка, боковини, рукави викроюються у вигляді прямокутних деталей. Окремо викроюється гестка – кокетка, деталь прямокутної форми з вирізом для горловини і розрізом під застібку попереду або позаду. До рукавів пришиваються ластовиці, деталі переду, спинки і боковин з'єднуються між собою, і вся конструкція за допомогою зборок, брижів чи пухликів приєднується до кокетки. Оздоблення у такій сорочці розташовується по кокетці і переходить на брижі.

Таким чином, українська сорочка є зразком універсального, зручного, раціонального щодо використання тканини і водночас вишуканого й естетично довершеного народного одягу, принципи

конструкції й крою якого можуть бути використані й для створення сучасних зразків одягу.

Література

1. Косміна О. Ю. Українське жіноче вбрання Київщини. Кінець XIX - поч. XX ст. Наочний посібник. — К. : Хрещатик, 1994
2. Косміна О. Ю. Українське народне вбрання. — К. : Балтія-Друк, 2006. — 64 с. : іл.
3. Косміна О. Ю. Вбрання // Історія декоративного мистецтва України. У 5-ти томах. — Т. 2 : Мистецтво XVII-XVIII ст. — К., 2007. — С. 121-140.
4. Косміна О. Ю. Традиційне вбрання // Українська етнологія: навчальний посібник. — К. : Либідь, 2007. — С. 169-187.
5. Косміна О. Ю. «Традиційне вбрання українців». — К. : Балтія-Друк, 2008. — Т. 1 : Лісостеп; Степ. — 2008. — 160 с. : іл.
6. Косміна О. Ю. «Традиційне вбрання українців». — К. : Балтія-Друк, 2011. — Т. 2 : Полісся; Карпати. — 2011. — 160 с. : іл.

ДАВНЬОРУСЬКІ ПЕРСНІ В КОЛЕКЦІЯХ КОНОТОПСЬКОГО КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ ТА НІКЗ “ГЕТЬМАНСЬКА СТОЛИЦЯ”

Євтушенко О. В., *викладач*
ВСП «Класичний фаховий коледж СумДУ»

Кільце або перстень – прикраса для пальців рук у формі обруча, відоме з найдавніших часів, і понині є найпоширенішою прикрасою у всьому світі. Русь в цьому відношенні не виключення. Термін “перстень” в письмових джерелах відомий з XI ст., а термін ”кільце” – в значенні прикраси на пальці руки – з XIII ст. Персні з’являються у давніх слав’ян в IX ст. і широко зустрічаються починаючи з X ст. Персні були переважно жіночою прикрасою, але носили їх і чоловіки, і діти, при чому як на правій, так і на лівій руці – число їх на обох руках коливалось від 1-2 до 4-5, а іноді і до 10. Нерідко персні клали в поховання поруч з покійником – коло голови, біля рук, біля ліктя або плеча, коло п’ят, біля тазу.